

List za koristi delav-
skega ljudstva. Delav-
ci so opravičeni do
vsega kar producirajo.

This paper is devoted
to the interests of the
working class. Work-
ers are entitled to all
what they produce.

PROLETAREC

Entered as second-class matter, Dec. 6, 1907, at the post office
at Chicago Ill. under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Office: 2146 Blue Island Ave.

"Delavci vseh dežela, združite se".

PAZITE!

na številko v oklepaju-
ki se nahaja poleg va-
šega naslova, prilepje-
nega spodaj ali
na ovitku. Ako (169)
je številka
tedaj vam s prihodnjo
številko našega lista po-
teče naročnina. Prosi-
mo ponovite jo takoj.

Štev. (No.) 168.

Chicago, Ill., 29. novembra (November), 1910.

Leto (Vol.) V.

TRIDESETI KONGRES A. F. of L. ZAKLJUČEN.

Gompers, Morrison in Mitchel
spet izvoljeni.

V soboto dne 26. novembra se je zaključil 30ti kongres A. F. of L. v St. Louisu. Kongres je delal 12 dni in rešil mnogo težkih upra-
vanj tičečih se notranjosti orga-
nizacije.

Na kongresu je bilo zastopanih
tudi večje število socialistov, o
kterih je meščansko in socializ-
mu sovražno časopisje a la
"Amer. Slovenec" lagalo, da bo-
do skušali delati proti Gompersu
in njegovim načrtom in eventual-
no izvoliti Max Hayesa na njego-
vo mesto.

Dasi je resnica, da so sociali-
sti kritizirali stališče, ki ga za-
vzema Gompers še vedno, kakor
pred 30timi leti z ozirnom na
strokovne organizacije, vzlic te-
mu, da se je v deželi že davnej
završil industrialni preobrat —
vendar niso imeli namena delati
proti Gompersu kot osebi.

To so socialisti takoj drugi
dan, ko je časopisje o tem poro-
čalo, tudi na kongresu izjavili po-
tom resolucije, opirajoče se na
stališče socialistične stranke v A-
meriki napram Unijam sprejete-
ga na narodnih konvencijah leta
1904, 1908 in 1910, kakor tudi na
mednarodnih soc. kongresih v
Stuttgar ter leta 1907 in v Kodan-
ju 1910 leta.

Važno poročilo za Los Angele-
ske razmere — kjer hočejo kapita-
listi vsled nastale eksplozije pri
"Times" obesiti to nesrečo na
vrat organiziranemu delavstvu —
je podal Job Harimon. Sklenilo se
je, da se za odotne delavce zavzame
cela Federacija. Istotako se je
na dolgo razpravljalo o krojaš-
kem štrajku v Chicagu.

Mnogo debate je dala so-
dr. Moyereva aplikacija za združen-
je W. F. of M. z Am. F. of L., kar
se je končeno vendar doseglo, da
se ta pomembna zapadna organi-
zacija sprejme pod okrilje zveze.

Na kongresu je bil kot posla-
nec wisconsinске deželne delav-
ske Federacije tudi novoizvolje-
ni soc. kongresmen V. L. Berger
iz Milwaukee.

Upati je, da bo na prihodnjem
kongresu A. F. L. zastopanih še
večje število socialistov.

Štrajk krojačev v Chicagi

je nespremenjen. Delavci se dr-
že dobro, kajti podpira jih vse or-
ganizirano delavstvo v Chicagu
in zunaj. Tovarnarji nameščajo
skebe in prepeče, da skebe spre-
mljalo domov. Pri teh prilikah se
često vnamejo paulični kravali in
nemiri, toda končno se bodo bos-
si tega naveličali in delavstvo bo
zmagalo na celi črti vzlic velike-
mu trpljenju, ki ga mora prena-
šati.

Kapitalizem vrača delavcem za
njih oddani glas svinčenke.

Na dan volitev 8. novembra je
še mnogo unijskih delavcev po-
kazalo, da ne vedo zakaj so orga-
nizirani.

Bebel je pred kratkem dejal, da
je Rusevelt najboljši agitator za
socializem. To je res, kajti po-
kazalo se je v Milwaukee, kjer se
je Rusevelt letos mudi, govoril
proti socializmu — in Berger je
bil zvoljen v kongres.

Vsak dober socialist pridobi
svojega nezavednega prijatelja
za socializem. Kaj je s tvojim
prijateljem, sodrug? Govori ž
njim. Daj mu "Proletarca". Do-
kazaj mu s njegovimi lastnimi
skušnjami v boju za življensko
eksistenco. Ne miruj prej, dokler
se ne prične zanimati za socia-
lizem.

Splošen pregled.

— Španska vlada pa rimski pa-
pež sta si že zopet v lasih. V se-
natu je zdaj predloga glede splo-
šne vojaške obveznosti, ki se raz-
teza tudi na posvetne duhovnike
in redovnike. Posvetni duhovniki
in redovniki so bili do sedaj pro-
sti vojaške službe. Ako bo pred-
loga sprejeta, se bodo piščancev
in družih lukulskih jedil vajeni
želodeci duhovnikov in redovnikov
morali privaditi komisu.

Ker pa še kmečkimi in delav-
skim fantom, ker že od mladih nog
niso vajeni nič dobrega, ne tekne
komis, je pač umevno, da se pa-
pež poteguje za svoje fante-agi-
tatorje, da bi si s komisom ne
spridili svojih občutljivih, le do-
brih jedil vajenih želodecev.

Joj, joj! Kam bo pa prišla ve-
ra, če bodo duhovniki vživali ko-
mis?

Na kant!
No, tega pa "sveti oče" v Ri-
mu noče.

— Na drugem mestu smo ome-
nili, da padajo cene za meso. Dr.
Harvey W. Willey, načelnik zvez-
no državnega kemičnega preisko-
vališča pravi, da je to "trik" in-
teresentov. Kar pomeni z drugimi
besedami: "trik" mesarskega
trusta. Dr. Willey izjavlja nada-
lje, da "trik" nima drugega na-
mena, kot oguliti ljudstvo še bolj.

Tudi poljedelski minister Wil-
son se približno strinja z njim.
Obema se pridružimo tudi mi.
Mesarski trust je brez vzroka po-
višal cene, zdaj pa tudi normal-
nega vzroka nima za znižanje cen.
Carinski tarif je še v veljavi.

Letošnja suša je provzročila
pičlo krmo. Vsled tega gonijo
zdaj farmarji živino na semnje.
Prezimiti jo nemorejo, ker nimajo
krmne. Zdaj traja pritiska na
farmarje, kupuje za nizko ceno
živino, jo kolje in meso obeša v
ledenice. Trust zdaj odira far-
marje.

Ko bodo zopet normalne raz-
mere na živinjskih semnjih — ko
farmarji ne bodo imeli kaj pro-
dati — bo trust zvišal cene, me-
so iz ledenice pojde na trg.

Takrat bo pa mesarski trust
odiral vse konzumente.

— Zopet kapitalističen umor.
Iz Colorede je došla vest, da je
v premorekopu Viktor American
Fuel družbe vsled razstrelbe iz-
gubilo 51 oseb življenje.

Tudi ta umor bo ostal nekazno-
van. Večina delavcev je dne 8.
nov. izjavila z glasovnico, da je
povsem zadovoljna, če kapitalisti
preko kupov mrljevič drvi do
bogastva.

— Zima je pred durmi! Vi bo-
gatini, ki hodite s polnim želode-
cem spat na laiseve blazine v to-
plo zakurjeni sobi, ste se že domi-
slili siromakov, ki s praznim že-
lodcem, s preluknjami čevlji, v
raztrgani letni obleki iščejo za-
vetja pred ledeno burjo v tune-
lih, smradljivih hlevih in želez-
niških vozovjih?

Mogoče!

Ali mar pomaga domisliti se si-
romakov, če se jim ne pomaga!

Bogatini, ali ste razmišljali, da
je na tisoče praznih stanovanj,
da so skladišča polna tople oble-
ke in raznovrstnega živeža, da so
zdašnji siromašni brezposleci gra-
dili hiše, izdelavali obleko in pri-
delavali živež? Vam še nikdar ni
prišlo na um, da je blaznost zapri-
rati tem siromakom prazne hiše,
obleko in živež hraniti v skladiš-
čih, ko brezposelni siromaki pre-
zebajo in gladujejo!

Bogatini! Tega se niste domi-
slili še nikdar, ker delajo drugi
za Vas, da živite kot, trojje v člo-
veški družbi brezskrbno življen-
je!

— V Law rovu blizu Black Divi-

monda, Wash., je vsled eksplozi-
je zasulo 15 premogarjev. Brzo-
jav poroča, da je nemogoče reši-
ti jih. Tako se glasijo časniška
poročila v kapitalističnih listih.
Kratko, pa precej jasno. Gre pač
za vboge premogarje in ne milio-
narje.

Mi pa trdimo, ako bi lastnike
premogokopa v Cherry, Ill. in v
Primero, Colo., takoj ko se je tam
prigodila nezgoda v premogoko-
pu obsodili zavoljo umora v do-
smrtno ječo, bi morda zdaj ne bi-
lonozgode v Law rovu.

Tudi teh kapitalistov ne bodo
poslali v dosmrtno ječo. Kaj še!
Niti las se jim ne bo skrivil na
glavi.

Stotine pridnih delavcev umo-
rijo vsako leto na stavbiščih, v
delavnicah, rudnikih, na železni-
cah, sploh na suhem in na mor-
ju. Vsi ti delavci so koristni čla-
ni človeške družbe. Vzlic tenau se
pa noben državni pravdnik ne
gane, da bi morile prejeti zaslu-
ženo kazen.

Delavci, zbudite se vsaj vi.
Zdramite se, saj morijo vas! Or-
ganizirajte se politično in gospo-
darsko. Ne volite golega orodja
kapitalistov sodnikom in držav-
nim pravdnikom. Volite svoje to-
variše, delavce, ki so organizirani
v delavski — socialistični stran-
ki.

— Med voditelji republikanske

stranke/ je menda najti najbolj
neumne ljudi na svetu.

V Chicagu se je po končanih
volitvah zbralo nekaj republi-
kanskih političarjev in priredilo
v Marquette klubu slavnostno
žretje. Nakrat je vstal gospod
Guy Guernsey sodni pisar zapu-
ščinskega sodišča, pogoreli kan-
didat za isto službo, katero bo
moral zdaj prepustiti svojemu de-
mokratičnemu tekmeu in spustil
svojo jezo na inozemce. Med splo-
šnim odobravanjem je zagovarjal
najbolj nazadnjaški naselniški za-
kon. Rekel je:

"Če bi imeli ostrejšje naselniš-
ke zakone in če bi lahko mislilno
ne dajali državljske pravice ne-
izobraženim in neumnim inozem-
cem, bi imeli le eno stranko, re-
publikansko.

Demokratje in socialisti posta-
nejo le neumni, čestokrat tudi hu-
dodelski inozemci. Pred volitvami
sem govoril v demokratičnem o-
kraj. Stavim, da jih med 500
poslušalci ni bilo dobiti dvajset,
ki bi znali podpisati svoje ime.
Taki ljudje bi sploh ne smeli do-
biti državljske pravice. Še bolj-
še bi bilo, če bi nikdar ne pre-
stoli meje naše dežele."

Dobro se je odkasljaj!

Ali ta republikanski velemu ni-
ti neve, da neumen človek sploh
ne more postati socialist. Če bi v
njegovi butici bili možgani boljše
kvalitete, bi ne kvasil takih bu-

PETLETNIŠKA SLAVNOSTNA IZDAJA. 1906 -- 1911.

"Proletarec" bo 1. januarja 1911 pet let star. Doba petih let,
odkar živi "Proletarec", je obenem doba resnega dela in vspešnega
boja slovenske socialistične organizacije v Ameriki. Z ustanovitvijo
"Proletarca" se je tudi porodilo širše socialistično gibanje med
slovenskimi delavci v Ameriki. Petletnica našega lista je torej obe-
nem tudi petletnica našega gibanja, našega dela za socializem, naših
bojev.

In te petletnice spominjal se bo "Proletarec" v svoji veliki
SLAVNOSTNI IZDAJI, ktera izide 3. januarja 1911. Ta izdaja bo
beležila natančni pregled našega dela in naših bojev v minulih petih
letih; obenem pa bo ta izdaja tudi vsebovala živ material za propa-
gando, ki naj podžige trdno voljo in neustrašenost za naše delo v bo-
doče in pomnoži naše vrste. Uredništvo bo skrbelo, da se petletniška
slavnostna izdaja "Proletarca" opremi z najboljšim in najpriklad-
nejšim gradivom. Tekoče novice in druge vsakdanje stvari izostane-
jo popolnoma. List bo tudi okrašen z mnogimi slikami.

Da bo pa petletniška slavnostna izdaja ZAGOTOVLJENA, OD-
VISNO JE OD VAS SODRUGI! Stroški za to izdajo bodo veliki.
List izide najmanj na osemih straneh. Zagotovljena pa je izdaja, ako
so troški vsaj deloma že v naprej pokriti. Apeliramo torej predvsem
na vse slovenske socialistične klube, da takoj naroče najmanj po sto
iztisov, da jih razdelijo med ostale rojake v naselbini. Pričakujemo
pa, da jih naroče več kot toliko. Dalje apeliramo na vse posamezne
sodruge v krajih kjer ni socialističnega kluba, da naročijo večje
število iztisov, kolikor kdo more, in jih razdele med znance in pri-
jatelje. Na delo sodrugi! Petletniška izdaja "Proletarca" mora v
hišo vsakega slovenskega delavca!

Naročbe in denar je pa treba poslati najkasneje do 25. decembra,
1910, da vemo potem koliko iztisov tiskati.

Cene so sledeče:	
10 iztisov (najmanj kar se more naročiti)	\$.40
25 iztisov	.85
50 iztisov	1.50
75 iztisov	2.00
100 iztisov	2.50
200 iztisov	5.00
300 iztisov	7.75
400 iztisov	9.00
500 iztisov	10.00
1000 iztisov	12.00

Sodrugi širom Amerike! Ako vi hočete, samo ako VI VSI HO-
ČETE, mi lahko tiskamo petletniško slavnostno izdajo v 10.000
IZTISIH!

TUKAJ JE KUPON!

Izrežite, izpišite in pošljite ta kupon še danes na upravništvo
"Proletarca".

PETLETNIŠKA SLAVNOSTNA IZDAJA. - 1906 -- 1911.

Upravništvu "Proletarca", 2146 Blue Isl. Ave., Chicago, Ill.

Sodrugi:—V prigrbu Vam pošiljam o \$.....za.....

iztisov PETLETNIŠKE SLAVNOSTNE IZDAJE, ktera izi-
de 3. jan. 1911.

Ime

Štev. in ulica ali Box No.

Mesto Država

dalosti, ali pa že sam stal v socia-
listični armadi.

Končno pa je dobro, da si ino-
zemci zapomnijo kako sodijo re-
publikanske korifeje o njih. Ke-
dar bodo zopet prosili za gla-
sove, takrat naj pa obračunajo ž
njimi.

— V Pragi so češkoslovanski
socialisti zaključili na kongresu,
da se dogovoré s strokovnimi or-
ganizacijami glede proglasitve
enodnevnega generalnega štrajka
pred otvoritvijo državnega zbora.
Generalni štrajk naj bo protest
proti splošni draginji. Zastopnik
železničarjev je izjavil, da bodo
železničarji podpirali generalno
stavko železničarjev s pasivno re-
gistenco (odporom).

Tako zavedno in odločno nasto-
pajo avstrijski delavci, kedar se
gre za splošno ljudsko korist.

Ameriški delavci! Učimo se pri
njih.

— Iz New Yorka poročajo, da
mora Col. John Jacob Astor pla-
čevati svoji ločeni soprogi Avi
Willing Astor 105 tisoč dolarjev
abinentov na leto. V Chicagi je
pa plačal Clarence H. Mackay
\$1200 za večerjo, katere se je vde-
ležilo le 25 oseb.

No, zdaj vemo, zakaj kapitali-
sti trdiyo, da imamo dobre čase.

— Državna komisija za blazne-
že v Albany poroča, da se vsako
leto število blaznežev v bolnicah
poviša za 1200. Zadnjih dvajset
let se je število blaznežev podvo-
jilo v državi New York. Leta
1890 ih je bilo 16,006, danes pa
32,650.

Seveda napredek! Blazna člo-
veška družba in blazni gospodar-
ski sistem ne moreta producirati
drugega kot blazneže in zločince.
Gospodarske razmere, v katerih
živimo, negotovost zaslužka, po-
ostrena konkurenca, pomnožen
boj za obstanek, vse krasne evet-
ke kapitalističnega gospodarske-
ga sistema množe število blazne-
žev in hudodelcev.

— Predsednik Taft je rekel
pred kratkem: "Vsak človek bi
moral imeti tri mesece počitnice v
letu."

Isti Taft je pa vslužbenec pri
gradnji panamskega prekopa od-
klonil prošnjo, v kateri so zapro-
sili za podaljšanje dopusta, da bi
obiskali svojce v ameriški repub-
liki.

Iz tega zaključimo, da je Taft
prijatelj kapitalističnih nazorov,
po katerih prične človek se le pri
milijonarju, delavca se pa smat-
ra za manjvredno bitje, ki ima
molčati in delati, da drugi živijo
na njegov račun.

BLAZNI SISTEM.

V jedni sami loži nekega chi-
kaškega gledališča je bilo jedne-
ga večera na treh damah zlatni-
ne, svile in drugih dragocenosti
v vrednosti \$18.000. — Istočasno
je pa v mestu okrog 300.000 ro-
blin, ktere tepe siromaštvo, glad.

Sodrugi, ne prezrite kupon na
prvi strani "Proletarca". Vsak
sodrug naj naroči najmanj deset
iztisov petletenske slavnostne iz-
daje, da jih razdeli med rojake.
Ne pozabite! Od tega je odvisna
slavnostna izdaja.

Kapitalisti in nevednejši oči-
tajo socializem, da povzročajo ne-
zadovoljnost. Krivo očitanje! Po-
mankanje, siromakstvo, degrada-
cija in druge take evetke sedan-
jega sistema povzročajo nezado-
voljnost; socialisti sami pokaz-
jejo izhod iz bede do splošnega
blagostanja.

LISTU V PODPORO:

Yale, Kans.: Ker je črnce grizel
cigaro 50c.

SRBSKI SODRUGI DOBE SVOJ LIST.

NAZVALI GA BODO "LJUD-
SKI GLAS" IN BO PISAN
V CERELICI.

Srbski sodrugi, združeni v Ju-
gosl. soc. Zvezi, čutijo potrebo
lastnega lista. Vsled tega je njih
narodni odbor v sporazumu vr-
šujočega v Jugosl. soc. Zvezi, iz-
dal proglas, v kterem se ta korak
opravičuje. Ker so pa hrvatski
sodrugi, ki izdajajo Radniško
Stražo, ktera ima nad 300 srbskih
naročnikov imeli pomisleke, pod-
prte z izkušnjami zadnjih časov,
ko se je srbska organizacija gi-
bala v New Yorku in da bi se
zdaj spet ne prenačili, je hrvatski
narodni odbor v sporazumu z
zvrševalnim odborom v Jugosl.
soc. Zvezi sklical celokupen od-
bor Jugosl. soc. Zveze, da se o
ustanovitvi srbskega lista posve-
tuje.

Prva tozadevna seja se je vršila
25. novembra popoldne. Udeležili
so se jo slovenski, hrvatski in
srbski izvrševalni odbori. O potre-
bi za ustanovitev srbskega li-
sta, pisanega v cerilici sta poro-
čala sodruga B. R. Savič in D.
Popović. Ker pa zboru ni bilo
predloženih tozadevnih načrtov,
je zbor naložil, da srbska orga-
nizacija to izvrši in da se skliče
druga seja, na kateri se načrte re-
ši! Načelno se je zbor izrazil, da
je list za srbske sodruge potre-
ben.

Na drugi seji, ki se je vršila 27.
novembra popoldne, so srbski so-
druzi predložili podrobne načrte,
ki so bili z malimi spremembami
in nekaterimi sugestijami vsi
sprejeti.

Iz načrtov je posneti, da list
ne izide preje, dokler nima \$200.
in da izgleda, da bi bilo za bodo-
či mesec vsaj še \$100.00 dohod-
kov. Izhajal bo v začetku vsak
drug četrtek. Stalnega urednika
se ne nastavi najmanj 3 mesece.

Organizirala se bo agitatorič-
na liga za razširjenje soc. lite-
rature in osnoval posebni tiskov-
ni fond. Priredila se bo v korist
listu v mesecu januarju tudi za-
bava na Cleybourn St.

Srbski sodrugi so tudi izjavili,
da bodo posamezni sodrugi pri-
spevali v toliko, da se dobi dolo-
čena svota in da list čimprej izi-
de.

Prva izdaja lista bo izšla v sre-
di januarja 1911.

Našim sodrugom po Ameriki
ki so v dotiki s srbskimi delavci
priporočamo, da jih obvestijo o
tem koraku naših srbskih sobo-
jevnikov. List bo stal za vse leto
le \$1, za pol leta 50c, in si ga
vsled tako nizke cene lahko vsak
nabavi!

Pokažimo, da je jugoslovanska
vzajemnost, pri delaveh mogoča!

Zedinjene države še danes ni-
so pripoznale nove portugalske
republike. Pripoznala jo je sko-
ro že večina evropskih monarhij,
med njimi tudi Rusija, ki je naj-
bolj nazadnjaška država na sve-
tu. Ameriška republika — dežela
velike "svobode"! — pa hoče bi-
ti še za — Rusijo! V Washing-
tonu namreč — kakor se glasi
poročilo — še sedaj niso na ja-
snem, da li je bila v Portugalu
kakšna opravičena revolucija, ali
ne! To so modre glave! Ali je v
Ameriki sploh kakšna republika?
Skoro bi ne verjeli. George Wa-
shington, Jefferson in Lincoln bi
se v grob sedemkrat obrnili, ko
bi vedeli, kako se danes sramoti
princip, na podlagi kterega so
oni ustanovili oziroma upravljali
ameriško republiko.

Dajte vsem delavcem stalno
delo in pomanjkanja ne bo več.

Stranka

VPRASANJA IN ODGOVORI.

(Večkrat nam pišejo sodrugi in prijatelji, kateri simpatizirajo z nami, da jim razložimo to ali ono stvar glede socializma ali češarskega. Ker se je pa takih vprašanj zadnje čase že precej nabralo in ker za privatno odgovarjanje v pisnih nimamo časa, odgovorili bomo na vsa vprašanja javno v listu. Stori bomo to že iz razloga, ker so taki odgovori podučni tudi za druge čitatelje, katerim še manjka jasnih pojmov. Kdor torej ne razume te ali one besede ali stvari, o katerih čita, naj nas vpraša za pojasnilo. Odgovoriti bomo na vsako stvarno vprašanje kolikor mogoče jasno in poljudno, da nas bo vsakdo razumel. Vprašalec naj ne stavi več kot jedno vprašanje vsakokrat in pišejo naj enostavno na dopisnici. — Opomba ured.)

Kaj je socialna revolucija? V čem v ločite socialno revolucijo od drugih revolucij? — Cleveland, Ohio.

Socialna revolucija znači spremenitev družabnega reda ali sistema. Prehod iz kapitalističnega reda v socialističnega bo socialna revolucija. Socialen, t. j. družaben pomeni, da bo sprememba dala drugo lice splošnemu življenju človeštva. Ta preobrat se lahko izvrši mirnim potom brez prelivanja krvi. Take revolucije so se že vršile v zgodovini človeštva, samo v manjšem obsegu n. pr. padec telesne sužnosti in kmetijske tlake. Ne smete misliti, da revolucija je le tedaj, kadar pokajo bombe in se koljejo ljudje. Take revolucije, kot je bila zadnja na Portugalskem, so samo politične revolucije, ki menjajo vladarje ali obliko vlade. Dalje so gospodarske revolucije. Iznajdba železnice je bila znamenita gospodarska revolucija; ravno tako je iznajdba vsake koristne mašine. Socialna revolucija pa pomeni popolni preobrat človeške družbe v gospodarskem, političnem, etičnem, moralnem itd. oziru. Kadar socialisti pišejo ali govorimo o socialni revoluciji, tedaj mislimo na prehod iz kapitalistične v socialistično družbo.

2. Prosim, pojasnite mi, kaj pomeni beseda produkt in produkcija. — Conemaugh, Pa.

Produkt je proizvod, izdelek, pridelek. Ako ste mizar in napravite stol, tedaj je stol vaš produkt. Krojač sešije obleko in obleka je njegov produkt. Delavci proizvajajo, izdelujejo, torej producirajo in proizvajanje ali izdelovanje se imenuje produkcija.

3. Kako bi se poslovalo v začetku, če bi bil izvoljen socialistični predsednik v Združenih državah? — Ely, Minn.

Natančno po programu stranke. Socialistični predsednik in socialistična zvezna uprava bi poslovala kakor bi sklenilo delavstvo v stranki, katero bi še le tedaj zadobilo kontrolo nad vlado. Res je, da v enem dnevu se ne bi mogle izvesti vse točke našega programa, kot n. pr. razlastitev kapitalistov in proglašenje tvornic, rudnikov, železnic, zemlje itd. za javno last vseh državljani; izvršilo bi se vse polagoma, sistematično jedno za drugim, dokler bi ne zavladala prava gospodarska svoboda. In to se bo izvršilo!

Podpirajte socialistično časopisje! Naročajte, čitajte in širite "Proletarca"! Priporočajte hrvatskim delavcem "Radničko Stražo".

Upravništvo.

NADALJNE SOCIALISTIČNE ZMAGE.

Še jeden socialist v državno-postavodajski zbornici! Najnovejša poročila o nadaljnjih volilnih rezultatih z dne 8. nov. prinašajo drugo veselo vest, da je po pravilnem štetju glasov izvoljen sodrug Wesley Fassett v North Dakoti zastopnikom v državno postavodajo. To je že peta država v Uniji, ktera ima socialist v postavodajni zbornici.

V Clay Center, Kans., je izvoljen koroner na socialističnem tiketu.

V Cherryvale, Kans., je izvoljen sodrug J. C. Ozier okrajnim surveyorjem in sodr. M. McDonald koronerjem.

V Claytenu, Wash., je zmagal socialistični kandidat za mirovnega sodnika.

Kako nemarno in površno so prvič šteli naše glasove, dokazuje ponovno štetje glasov po volilnih zapisnikih v Chicagu, v 25. senatorialnem distriktu, kjer je kandidiral sodr. Carl Strover za zastopnika v postavodajo. Po prvem policijskem štetju je imel Strover 11.142½ glasa; ponovno štetje je pa dalo sodr. Stroveru 12.303 glasove, torej 1161 glasov več kot prvič. Strover je sedaj v manjšini samo za 1107 glasov, da ni izvoljen. Socialistična stranka v Cook County bo najbrž zahtevala, da se odpro zapečatene glasovnice iz dotičnega distrikta in glasovi se enkrat preštejejo, kajti evidentno je, da so tudi v zapisnikih glasov pomote na škodo našega kandidata.

VŠEUČILIŠČE ZA DELAVCE

ali "Workers University" se imenuje javna predavanja, ki jih prireja soc. organizacija 21 warda, na katerih predava že četrto zimo A. M. Lewis v Garriek gledišču v Chicagu.

Sodr. A. M. Lewis, ki je je eden najboljših predavateljev in debatarjev v Ameriki, je izdal sedaj že tretjo knjigo svojih predavanj. Ta predavanja so toliko večje vrednosti, ker vsebujejo vso začetno filozofsko misljenje od Thalesa, ki je ustanovil grško filozofijo, ktera gre z Diegenesom Laertiosom, Anaximandrom, 500 in 600 pred Kr., Herakleitosom, Empedoclesom, Anaxagorom, Xenophanesom, Socratesom itd. do zapadnih mislecev in učenjakov kakor Spencer, Feurbach, Copernicus, Galileo, Linnaeus, Voltaire, Goete, Lamark, Darwin, Marks, Haeckel, Kropotkin itd.

Naloga, ki si jo je vzel sodr. Lewis v svojem poslu je ta, da vse navedene, in še mnogo drugih mislecev in učenjakov filozofije tolači in sazaga in jih primirja s poznejšimi učenjaki zapadne kulture. In kar je najzanimivejše, pokazuje tudi vedno, kako so stali narodi na zmag in znotraj gospodarsko družabno.

Važne debate, ki jih je imel Lewis do sedaj so bile: je znanstveni socializem znanstven? z William Francis Barnardom; — Bo socializem zmagal ali podleget? z John Z. White; Je krščanstvo novega testamenta pomagalo napredku? Lewis: ne — Rev. Strickland: da.

Pred kratkem je bilo predavanje: Je duša vsemirja (Univerzum) pravična? nad vse zanimivo. V kratkem bo imel spet zanimivo debato s predavateljem sekeje prostomislecev H. Percy Wardom: duhovnik ali kapitalist — kateri je hujski sovražnik delavcev?



Skladišče čevljev

za dame, moške in otroke

Domača tvrdka

Izdeluje nove čevlje po meri in prevzame vsa popravljajna dela, spadajoča v čevljarstvo obrt!

Za obila naročila se priporoča sl. občinstvu

JOSIP JEČMENJAK, lastnik

1831 So. Centre Ave., Chicago, Ill.

NAJBOLJŠA KUHINJA!

Billiards, Pool Table, Prenočišča za potnike.

Jedi pripravljene po domače.

Odprto po dnevi in po noči.

P. Perić, 1412 W. 18. St., Chicago, Ill.



Potrebuje-te-li pobotne knjižice, pečate s gumijama ali stvaritvami? Pišite po cenik, ki se vam pošlje brez plačila na

J. V. Burian

1502

W. 18th St.

Chicago, Ill.

Važno tudi kajlice vavrate

PRVA SLOVENSKA

Vinarna in Gostilna v Kaliforniji,

kjer se toči dobra vina in importirano pilsensko pivo. Prodaja vina na galone in na drobno.

Ant. Schnabl,

cor. Trumbull ave. in 28. Str., Chicago, Ill.

Nove JESENSKE obleke

v vseh najnovjših

krojih in barvah

\$7.50 do \$25.00

"PRESTO"

najnovější patentovan ovratnik.

Sukne

po krojih Kerseys, Vicunas, in Tweeds v vseh barvah za moške, dečke in otroke

\$6.50 do \$30.00

LAWNDALE CLOTHING HOUSE

S.W. Corner 26th & Central Park Ave.

Rudolph Layer,

lastnik.

DOBRA, DOMAČA GOSTILNA v Clevelandu, Ohio

J. SVETE po domače pri ZALARJU

6120 St. Clair ave

toči vino, pivo in klanje prve vrste. Smočke prve kvalitete so na prodaj. Za najpoprožen poset se priporoča rojakom v Clevelandu, pa potnikom Lastnik.

AVSTRO-AMERIKANSKA ČRTA.

Najpripravnejša in najcenejša parobrodna črta za Slovence in Hrvate.

Regularna vožnja med New-Yorkom, Trstom in Reko.

Brzi poštni in novi parobrodi na dva vikajka:

Martha Washington, Laura, Alice, Argentina in Oceania

Druge nove parnike, ki bodo vozili 19 milj na uro, gradijo.—Parniki odpeljuje iz New Yorka ob sredi ob 1 popoldan in iz Trsta ob sobotah ob 2 popoldan proti New Yorku.—Vsi parniki imajo brezplačni brzojav, električno razsvetljavo in so moderno urejeni.—Hrana je domača.—Mornarji in zdravniki govorijo slovensko in hrvatsko.

Za nadaljne informacije, cene in vozne listke obrnite se na naše zastopnike ali pa na:

PHELPS BROS. & CO.

Gen'l Ag'ts, 2 Washington St., New York.

Slovenecem in Hrvatom priporočam svoje moderno brivnico.

FRANK ZORNJAK,

1837 So. Centre ave., Chicago, Ill.

Importiran starokrajjski tobak vsake vrste

za cigarete, pipe in žvečenje. Importirane cigare in cigarete. Vse pristno in po zmernih cenah.

VAC. KROUPA,

1225 W. 18th St. Chicago, Ill.

Sodrugi! Priporočajte hrvatskim delavcem "Radničko Stražo"!

I. STRAUB URAR

1010 W. 18th St. Chicago, Ill.

Ima večjo zalogo ur, verižic, prstnov in drugih dragotin. Izvrtne tudi vsakovrstna popravila v tej stroki po zelo niski ceni.

Obiščite ga!

POZOR! POZOR!

IG. KUŠLIJAN

GOSTILNIČAR

229-1st Ave., Milwaukee, Wis.

Ima najbolje pijače in vedno pripravljen prigrizek, po zmernih cenah.—Lokaini in potujoči rojaki—dobrodošli!

Dr. W. C. Ohlendorf, M. D.

Zdravnik za notranje bolezni in ranoceknik.

Izdravniška preiskava brezplačno—plačati je le zdravila, 1924-26 Blue Island Ave., Chicago. Za dne ure: Od 1 do 3 popol. Od 7 do 9 zvečer. Izven Chicago živeči bolniki naj pišejo slovenski.

Slovenecem in Hrvatom!

namenjamo, da izdelujemo raznovrstne

obleke, po najnovjšem kroju. Unijsko delo; trpežno in lično. V zalogi imamo tudi razne druge potrebščine, k spa.

daji v delokrog oprave — oblek. Pridite in ogledajte si našo izlobo. Z vsem spoštovanjem

1853-55 Blue Island Ave.

Chicago, Ill.

J. J. DVORAK & CO. UNION CLOTHIERS—TAILORS. BLUE ISLAND AVE.

Slike za Božič

naj se preskrbe zdaj. Nikar ne čakajte predolgo.

Wilke

dobropoznanemu fotografu, ki izdeluje vsakovrstne

in najfiniješe

slike: otroke, družine, skupine, ženitve in društvene skupine.

Fotografira tudi zvečer po naročilu.

1438-1440 BLUE ISLAND AVE., CHICAGO.

NA VOGALU 14. PLAGA.

TELEFON CANAL 287.

USTANOVLJENO 1883.

Izdelujemo obleke po meri po \$20, \$22, \$25.

Prodajemo gotove obleke po \$10, \$12, \$14, \$15.

Imamo veliko zalogo modernih klobukov v najraznovrstnih bojah.

V zalogi imamo tudi veliko zalogo srajc, krav, jank, spodnjih hlač, opank, i t. d.

Za mnogobrojna naročila se priporoča PRVA HRV. TRGOVINA ZA OBLEKE JURI MAMEK,

1724 S. Centre Ave., Chicago, Ill.

Zdravljenje mož v 5 dneh

brez noža in bolečin

Varicocele, Hydrocele (RAZŠIRANJE ŽIL)

Ozdravim vsacega, kdor trpi na Varicocele, Stricture. Dalje ozdravim nalezljivo zastrupljenje, živčne nezmožnosti, vodenico in boleznitve tihoših se možkih.

Ta prilika je dana tistim, ki so imeli že velike svote zdravnikov ne da bi bili ozdravljeni in moj namen je, pokazati vsem, ki so bili zdravljeni od tucatov zdravnikov, brezuspešno, da posedujejo le jaz edino sredstvo, s katerim ozdravim vsakega.

Za neuspešno zdravljenje ni treba plačati—le za uspešno. Ozdravim pozitivno tleločne bolezni, pljučna, in jetrni in ledvični ne glede kako stara je bolezen.

Tajne možke bolezni zdravim hitro, za stalno in tajno. Živčne onemoglosti, slabost, zgruba kreposti, napor, zastrupljenje in zgruba vode. Pljučna, nadlednična, srčne bolezni in pljučne zdravim z mojo najnovjšo metodo.

Ženske bolezni v ozadju, beli tok in druge zdravim za stalno. —Zastrupljeni in vse druge kožne bolezni kakor prišče, ture, garje, otekline.—Možni tok in druge bolezni. Preišče in svetuje zastoj. Govorimo slovensko.

DR. ZINS, 41 SO. CLARK ST. CHICAGO

Urađuje: od 8 ure zjut. do 8. ure zvečer. V nedeljo: od 9 ure zjut. do 4 ure pop.

ALOIS VANA

— izdelovatelj —

sodovice, mineralne vode in raznih neopojnih pijač.

1837 So. Fisk St. Tel. Canal 1465

Jako važno vprašanje?

"Ali sem že poslal znanstveno naročnino na "Proletarca"?"

Se ne!

MEDNARODNO MASKARADO

prirede

SOCIJALISTIČNE ORGANIZACIJE v Cook Countiju

NA SILVESTROV VEČER T. L.

v velikanski areni Colizeuma NA WABASH AVE. IN 15ti CESTI.

Na tej maskaradi bo zastopanih cela vrsta narodov. Za dobro goitbo, ples, pijače vse vrste in izvrstno zabavo bo skrbel v to izvoljen mednarodni odbor. Randello se bo vedno bitkov. Ustopnice stanejo pri blagajni pred duri 50c. Pri upr. Proletarca in agitatorjih 25c.

SOCIALIZEM POSAMEZNIKA.

Iz naših zapiskov.
(Konec prihodnjic.)

Socializem vsled svojih ciljev nima naloge ta boj odstraniti, ali pa mu dati le drugo mellejšo obleko, temveč njegova naloga je, ta boj plodonosno naložiti, da bo v harmoničnem sodelovanju vseh donasal koristi vsakemu posamezniku v toliki meri, v kolikor je to njegovi naravi dopustno in potrebno.

Zgodovina pripoveduje o brezštevilnih odkritih in skritih bojih, a o nobenem, ki bi imel tolik uspeh in tako silne cilje kot socialni boj današnje dobe, ki bi se bojeval tako elegantno, ogibajoč se vsega, kar bi spominjalo na povratek atavizma preteklosti.

Ta boj se v svoji zadnji inštan- ci naziva boj za in zoper egoizem, za in zoper družbo, za in zoper posameznika.

Odpor na individualni egoizem, potrebuje ta boj v svojih odločil- nih trenutkih ideologije. Tu ne gre zato, ali biva ideja safanase- bi, ali je samo proizvod materije. Mislim, da je to vprašanje po- stransko. Marveč zato gre, kar bi- va, in za korist in potrebo biva- jočega. Enostransko se mi zdi, povdarjati samo ta alioni moment kot končno odločilen. Eno pa sto- ji: Ideja je vodilna, odločujoča in največkrat zmagujoča.

Vse one, ki so izprevideli po- trebnost in korist ne zgolj boja, temveč tudi možnost realizovan- ja svoje ideje, veže dolžnost, bo- jevati se. Pri tem je ideologija zmagujoča moč boja. Ta je večna. Gledač vedno samega sebe, se bojuje človek z neizčrpno močjo za svojo najsvetlejšo in vedno u- pravičeno posest — za svoje pre- pričanje.

Torej: čemu bi tajil egoizem? Priznati se mora odkrito, izpoln- jevati se mora človek v tem bo- ju. Čemu tajiti pretekli barbariz- em tega boja? Nauk sledi iz te- ga, da je treba dati temu boju popolnejši temelj zaradi našega egoizma in da je zaradi tega dati drugo podlago potom vzgoje tudi ljudem — s tem družbi. Možnost je dana.

Socializem torej ne bo nikoli ubil individualnega egoizma. Le obliko njegovega boja ima omili- ti v toliko, v kolikor to nujno po- trebuje socialna celota.

VII.

Značilno za danes prevladujoče družabno in socialno naziranje je razmerje, v katerem opravlja po- sameznik svoje delo kot individu- alno dolžnost napram celoti. Men- da ni treba še le povdarjati, da nihče ne vpraša, daje-li sam dru- žbi toliko življenske moči, kolikor je od nje potrebuje in jemlje. In vsakdo živi pač tako, kakor mo- re, vzame si življenje tam, kjer mu je to mogoče, in zato lahko imenujemo to razmerje — ki ne pozna nobene družabne in social- ne morale in ki temelji v gmotni razsuloosti — družabno anarhijo.

Zakaj iz tega razmerja se rodi na- čelo, da je dovoljena posamezniku v imenu lastnega obstanka popol- na uničba vsega in vsakega v svo- jo gromadenja lastnega premo- ženja. To je vsakdanji boj denar- nega in bogataškega fanatizma, ki opravičuje vsakršen način bo- ja in ki obenem onemogočuje, da bi mogel človek pregledati stališ- če, ki ga zavzema v svetu. Vsak- do je član družbe, kot tak je u- pravičen solastnik družbinega i- metka, ki ga je človeštvo tekmo- svojega postanka pridobilo. Ta zavest je potrebna, da more vsak- do spoznati, da zgubi nasprotno kot družbi del dobra, če jih zgubi družba.

Par primerov:
Opažati je trgovca, kako uni- čuje življenske potrebe, da tako zviša povpraševanje in s tem ceno blaga; vidi samo sebe. Do- bro uničuje vkljub temu, da je mnogo ljudi, ki trpe pomanjkanje ter ne morejo plačati tako viso- kih cen, kakršne on zahteva v svojo večjega dobička. Podjetnik in tovarnar nočeta prostovoljno skrajšati svojim meznikom de- lavnega časa, katerega velik del pomenja zanj dobiček, ampak do- pušča raje stavko, vsled česar trpi družbena produkcija, delavci in tudi on sam. Zopet drugje se

prodaja žurnalist za dober denar s tem, da razširja neresnico. Na- sprotno vidimo lahko tudi neiz- obraženega delavca, napajajočega se z žganjem. Opravičuje to s tem, da se mu slabo godi, kakor bi se mu potem ne godilo še slab- še. Rokodelca na priliko pretepa svojo ženo, ki jo je vzel v zakon zaradi njenega malega premožen- ja, a ko spozna veliko zlo, ki ga je povzročil s tem, jo sovraži, dasi je sam zakrivil vse to.

Največje socialno zlo v tem du- ševnem procesu človeštva pa je teženje in pehanje za lenobo. Ta sinner je danes vidna, sročavamo jo vsak dan povsod, in je za dana- šnje družabno razmerje med celo- to in posameznikom tipična.

Vsakdo ima pred seboj svojo lastno korist in svoj lastni cilj, ne ozirajoč se niti nazaj, niti o- krog. Tako gre naprej v temno in neznano bodočnost. Pomanjkljivo znanje družabnega razvika in predsodki o njem, pomanjkljiva individualna vzgoja v socialnem duhu, — vse to ustvarja občno družabno nevarnost.

Vse to pa so samo sekundarne posledice današnje družabne orga- nizacije, ki jo je treba premagati s pozitivno mislijo.

Socialistično načelo bodi: Ni- česar ne moreš opravičiti s tem, da drugi delajo ali pa so delali prav tako, kakor ne moreš opravi- čiti nobenega storjenega hudodel- stva s tem, da žive in so živeli hu- dodelci.

Vedno jasneje mi je tedaj, da s fizično silo socializem ne zmaga, ne more zmagati. Treba je nam- reč nekaj drugega: Socialne za- vesti ljudstva in njegove nepre- magljive solidarnosti. Ta pa se more vzgojiti s počasnim, resnim delom. Potrebujemo tedaj vzgoje k socializmu, v kateri se ima u- trditi socialna vest posameznika.

Frontenac, Kans.

Cenjeni sodrug!
Priobčite ta kratek dopis v naš vsestranski podružni list.

Bil sem na potu. Ogledal sem Missouri, Illinois in Indiana. Za kratko dobo sem se naselil v pri- jaznem in krasnem Indianapolis. Bil sem že osemkrat tam. Na zadnjem obisku sem našel veliko slovensko naselbino in peščico neumorno delavnih rojakov, ki se trudijo, da bi drugim svojim to- varišem po razredu in narodno- sti prižgali luč resnice, jih pri- vedli na pot samoizobrazbe in za- vednosti. Težko, naporno in ne- hvaležno je to delo v začetku.

Rojaki, ki se ne zavedajo, da so istim potom prišli na ta svet in ga bodo tudi zapustili istim po- tom kot milijonarji, jim mečejo pod noge polena. Polena prih- jajo v podobi obrekovanja in sumničenja.

In tudi jaz sem v dobi kratke- ga bivanja dobil popra pod nos. Kaj hočem? Ali naj mašim usta vsakemu posebej? Mar se naj to- žarim in delam za sodnike in ad- vokate? Tako daleč me še ni za- pustila pamet, da bi s težko pri- služenim denarjem kupoval ad- vokatov najfinejše smodke in šampanjca, sebi pa privoščil naj- slabši tobak in pipico in vodo. Vsled tega odvrčam od sebe vsa podla obrekovanja in sumniče- nja in jih izmislim.

Ako bo pa podli obrekovalec še nadalje trosil laži o meni, pa izjavim, da dam dva stotaka (do- larjev) kot nagrado dotičnemu, ki dokaže, kar sta mi pravila J. V. in J. P.

Iz navedenega lahko vsakdo spozna, da je pot buditeljev na- roda posuta s trnjem. Ako so že mene blatili od vseh strani, ko sem bival le kratko dobo tam, ka- ko še le obmetavajo z blatom, pa za hrbotom one rojake, ki vršijo izobraževalno in organizatorično delo v Indianapolisu. O tem si lahko vsakdo vstvari lastno sod- bo.

Pozdrav vsem čitateljem, listu pa obilo vpeha pri izobraževal- nem in organizatoričnem delu.

Jos. Radelj.

Neff, Ohio.

Cenjeni sodrug urednik!
Že dolgo se nisem oglašil v na- šem pravem delavskem listu "Proletarec", katerega najvišje cenim med vsemi slovenskimi li- sti, kar jih izhaja v Ameriki. Ni bilo časa, pa tudi ne preveč gra-

diva. No, bom pa sedaj malce obširnejši v svojem dopisu.

Tu prevladuje premogarska in- dustrija. Imamo tri premogoko- pe, v katerih dela približno šest sto premogarjev. Delajo precej redno in delavci so organizirani še precej dobro v premogarski strokovni organizaciji U.M.W. of A. Vzlic svoji izborni organiza- ciji pa še dobivajo za svojo pro- dukcijo le majhen delež. Najve- čji del gre v malho premogarskih baronov, trgovcev s premogom, železniških akcionarjev in dru- gih enakih ljudi.

Moje orodje je šivanka. (igla). Pa tudi meni ne gre boljše. Vsled kapitalističnega gospodarskega sistema gre največji delež fabri- kantom in trgovcem. Ali ta krivda se ne vrši le premogarjem in kro- jačem, marveč vsem delavcem, kjerkoli vlada in gospodari ma- lik — profit, današnje zlato tele.

Dne 8. nov. smo imeli tudi tu- kaj volitve za državni zbor (kon- gres) in postavodajno deželno zbornico. In tukajnji delavci so pokazali, da so razredno zavedni. Demokratična stranka je dobila 61 glasov, republikanska 81, so- cialistična pa 83. Pred štirimi le- ti je marsikdo vprašal, kaj je pravzaprav socialistična stranka. Danes je drugače. Imamo štiri socialistične klube: češkega, pol- skega, angleškega in jugosl. št. 26. jugoslov. soc. zveze.

Delavci snujete in vstanovljaj- te vsepovsod socialistične klube, da bomo po dveh letih še boljše pripravljeni za volilno bitko, kot smo bili letos.

Agitirajte tudi za naš list "Proletarec". Nekateri, ki ne znajo še ločiti dobrega pšeniče- ga zrna od ljulike, slišim včasih, da "Proletarec" prinaša prema- lo zanimivo gradivo.

Zavedni delavci! Takim tova- rišem razobložite, da mora naj- bolj vsakega delavca zanimati, kako se bo rešil današnje kapita- listične tlake. In tako vsebino prinaša edino le "Proletarec."

Le čitajte pazno "Proletarec" in naši bodele toliko zanimive- ga in podučnega čitva za delav- ce kot v nobenem drugem slov- listu. Delavca zamorejo zanimati dnevne novice o razpravah pred sodiščem, o evetosti hrški sredi zime, o pisanem metulju v pozni jeseni, o ubegli železniški loko- motivi itd. še le v drugi vrsti.

Najzanimivejše za delavca je in mora biti osvoboditev iz go- spodarske sužnosti.

Vsled tega tudi priporočam vsem delavcem le "Proletarec" v prvi vrsti.

J. D—č.

Cleveland, Ohio.

Cenjeni urednik!
Ni mi namen poročati vam ka- ko posebno novico, pač pa bi rad spregovoril par resnih besedij na- šim rojakom v Clevelandu.

Neznosne razmere v starej do- movini, prisilile so nas, da smo si izvolili Ameriko za novo do- da je Amerika dežela svobode in blagostanja. Ali že po kratkem bivanju v deželi "svobode" smo spoznali, da tudi tukaj ni tista obljubljena dežela. Še nam je v spominu kriza, katero smo imeli pred par leti in ktera nam je ja- sno pokazala, kako da smo delav- ci odvisni od kapitalistov.

Kaj pa je bil pravi vzrok ta- kratne krize? Povedali so nam, da ovrprodukcija. Naredili smo mnogo več, kakor smo porabili, in zato so nam naši delodajalci odpovedali delo. Premislite malo o tem! li je mogoče n. pr., da je farmer prisiljen stradati, samo zato, ker več pridelal kakor pora- bi zase? Ne, nikakor ne! In rav- no tako je z delavci. Kako naj n. pr. delavec, kateri naredi na dan vrednosti za pet dolarjev, a do- bi zato samo dva dolarja v obliki plače, kupi nazaj svoj produkt? To je nemogoče. In tako nam bo- dejo zopet nekega dne naznanili, da nas ne rabijo več, ker preveč naredimo in imajo vsa skladišča polna.

Iz tega lahko vsakdo sprevidi, da je današnji sistem krivičen, ker izrablja delavce in jim celo odreka pravico do dela.

Toda zlata doba za kapitaliste se bliža svojem koncu. Zavedno delavstvo, videč da se mu dela krivica, se je dvignilo in združe- no v socialistični stranki napove- dalo boj svojim zatiralcem. In da

ta boj uspešen, pokazal nam je izid zadnjih volitev, iz katerih je razvidno, da se je socialistična stranka v zadnjih dveh letih po- dvajila. Ali naj mi clevelandski Slovenci le od strani gledamo ta boj, katerega bide združeno delav- stvo za svojo in našo osvobodit- ev iz kapitalističnih krempljev, ali naj priskočimo in pomagamo, da čimprej zrušimo trilo stavbo kapitalizma in na razvalinah i- stega ustvarimo nov družabni si- stem, na podlagi svobode, jedna- kosti in bratstva, v katerem bo- de imel vsak zdrav človek pravico do dela in do celega svojega pro- dukta. Sklenili smo da ne, in smo si v ta namen ustanovili soc. klub, da se tako lažje izobražu- jemo in podučujemo v važnih vprašanjih socializma, podpira- mo soc. stranko in njeno časop- isje.

Vem, da je v Clevelandu mno- go rojakov, kateri imajo smisla za organizacijo, čitajo naše časopise, posebno "Proletarec" in pravi- jo, da so socialisti. Vendar pa imajo različne razloge, da ne pri- stopijo v naš klub. Pozabite na vse te vaše razloge, kateri so ni- čevi. Socializem ne zahteva od nikogar, da naj zataji svojo na- rodnost in se odpove svoji veri. On prepriča vsakemu njegovo o- sebnostno prepričanje in ne ščuva narod proti narodu. Pristopajte v naš klub, naše koristi so skup- ne torej tudi skupno nastopajmo proti našemu sovražniku, — ka- pitalizmu. Pokazimo, da ne za- ostajamo za našimi rojaki, po- družih krajih Zedinjenih držav.

Klube se se vršijo vsako drugo in četrti nedeljo v mese- cu ob 9. uri dopoldne v Fr. Kor- četovi dvorani na St. Clair Ave. Delavci vseh dežel, združite se, ničesar nimate zgubiti ikakor svoje verige, pridobite pa lahko celi svet.

M. Petrovič.

West Mineral, Kans.,
novembra.

Cenjeni urednik Proletarca!

Prosim blagovolite mi odstopiti malo prostora v našem edinem de- lavskem listu "Proletarec". Ve- liko je tukaj Slovencev-sociali- stov, ali toliko napredni se nismo bili, da bi si ustanovili socialisti- čen klub. Sedaj pa ko je prišel rojak Adam Lukeshich in nas je hitro spravil 12 skupaj smo si u- stanovili socialističen klub, ki ga priklopimo k Jugoslovanski soc. Zvezi. Cenjeni rojaki tu v Mine- ral in na okolici živite, pristopite k nam, v naše vrste, ker to je so- cialistična delavska stranka, ki se bori in poučuje delavstvo za izo- brazbo, do napredka. Cenjeni ro- jaki, Vam je znano, da smo se le- tos borili za višjo plačo, po prete- ku 5 in pol meseca smo dosegli malo povišanja, ali draginja je pa toliko narastla v našem boju, da smo še sedaj na slabšem kakor po- pred, pa kaj to dela mislim da je vsakim znano, ker ko pridejo vo- litve, namesto da bi volili delav- sko strako, pa volijo kapitaliste republikance in demokrate. Dragi rojaki! zdramimo se; kajti vsake- mu je znano, kako so kapitalisti ob volitvah tekali od hiše do hiše in prigovarjali: mene volite, me- ne volite. Tako so rekli republi- kanci in demokrate. Plačevali so tudi za pivo in cigare in hodili celo v rov. Vse to pa je pomenilo le palico, za tiste, ki ne marajo nič pe za se ne zadružino.

Slovenski in hrvatski delavci v soc. klub, kjer se bomo pripravljali za bodočo politično kampanjo! Soc. pozdrav!

Pongrac Jursche.

Žalostna dedščina.

Dobroznano dejstvo je, da otro- ci podedujejo po svojih starših ne samo njihove kreposti, marveč tudi mnoge napake. Najžalost- nejša dedščina je bolezen ali nagnjenost k iste. Taki ljudje bi morali vedno kar najbolje skre- bti zase in tiste, ki jih nadlegujejo revmatizem, razdražljivost in dru- ge dolgotrajne bolezni, opozarja- mo na Trinerjevo ameriško zdra- vilno grenko vino, ki v takih slu- čajih gotovo prav izvrstno učin- kuje. Pomni treba, da je redna prebava temelj zdravlja in moči in da je Trinerjevo vino čudovito zdravilo za sve prebavne nered- nosti. Uravnava delovanje vseh organov, olajšava bol in ščipanje, čelodene nepravilke, zapeko, tudi zastaralo, revmatizem, glavobol in črevesne bolezni. Trinerjevo vi-

DR. "PAIN-EXPELLER"
RICHTER'S
Najboljše sredstvo proti boleim, revma- tizmu, ohromeli hrbtenici in enaki težavam je **DR. RICHTERJEV PAIN-EXPELLER.**
Bolečine ozdravi takoj, zmanjša vnetje in mehurje in olajša bolečo dele. Drgnite se z njim zvečer in jutraj; drgnite se dobro, da preide lok v kožo. Pomaga takoj pri raznih bolečinah, ter je najboljši lek za revmo, giht, vnetje, ohromelost, zaprtje, bolečine v bedrih, za zobobol in neuralgijo. Prodaja se v vseh lekar- nah po 25 in 50c. Glejte na sidro pri steklenici — ono vam je zaščita.
F. Ad. Richter & Co.
215 Pearl St., NEW YORK.

no je sedaj mnogo močnejše in ima večjo zdravilno moč nego po- prej. V lekarnah. Jos. Triner, 1333-1339 So. Ashland Avenue, Chicago, Ill.

Ste že obnovili naročnino "Pro- letarca"? — Če jo še niste, stori- te to takoj, da se Vam ne ustavi lista.

DOBRO SLUŽBO

lahko dobi vsak mladenič ali go- spodična na železnici ali pa pri "brezžičnem brzojavu". Odkar je osemurni delavnik postal zakon in se množe brezžične posta- je, primanjkuje približno 10.000 brzojavnih vslužbencev. Začetni- ki dobivajo \$70 do \$90 mesečno. Naša šola je pod nadzorstvom vi- šjih brzojavnih uradnikov. Vsem, ki dokončajo šolo s poveljnim vspehom, so službe osigurane. Pi- šite za podrobnosti šolskemu za- vodu, ki vam je najbližji. Natio- nal Telegraph Institute, Cincin- nati, O., Philadelphia, Pa., Mem- phis, Tenn., Columbia, S. C., Da- venport, Ia., Portland, Ore.

Stara navada je zdraviti rev- matizem, trganje po udih, neural- gijo, zvinjenje itd. z Dr. Richter- jevim "Pain Expeller". Pravi Pain Expeller se dobi tudi v A- meriki v sleherni lekarni za 25 centov steklenice in se spozna po varstveni znamki s sidrom. Pri kupovanju je treba na to paziti.

Po navodilu slovenske angleške slov- nice, tolmača in angl. slov. slovarja se lahko vsaki preprosti človek anglešči- ne, kakor jo v navadnem življenju rabi priuči, kar je v tej deželi nujno po- trebno ako hoče kak boljši posel in ne- odvisno živeti. Knjiga v platno vezana stane samo \$1.00 in je dobiti pri **V. J. KUBELKA,** 538 W. 145th St., New York.

Posebna pisarna za nakup in prodajo je hiš, stavbišče itd. **PETER MATELIČ,** Škofja ulica št. 10, Ljubljana (Kranjsko)

ima naprodaj različne hiše z in brez vrtov, dalje, koncesionirane obrte V staro domovino potujočime se pri- poročam, da se zaupno obrnejo na to pisarno.

JOS. PREZEL, Slovenska Grocerija, 1932 West 22nd Street, med Robey in Lincoln ul. **VOZI NA DOM.**

M. A. Weisskopf, M. D. Izkusjen zdravnik. Uraduje od 8—11 predpoldne in od 6—9 zvečer. 1842 So. Ashland Ave. Tel. Canal 476 Chicago, Ill.

LOUIS RABSEL moderno urejen salun NA 113 MILWAUKEE AVE., KENOSHA, WIS. Telefon 1199.

Angleščina brez učitelja! Slovensko An- gleška Slovni- ca, Tolmač in Angl. Slov. Slovar stane samo \$1.00, in je dobiti pri **V. J. KUBELKA,** 538 W. 145 St., New York, N. Y. Največja zaloga slov. knjig. Pišite po cenik!

Najboljše in najfinejše obleke so po niski ceni na prodaj pri **H. SCHWARTZ,** 16—18 N. Halsted St., Chicago Velika zaloga klobukov, čepic, če- vljev, perila in kovečkov. Kdor kupi za pet dolarjev, dobi darilo.

FRANK UDOVIČ, EKSPRESMAN 1643 Blue Island Avenue. CHICAGO, ILLINOIS

Prevaža pohištvo, premo, drva in drugo. Oglašite se pri nem. Oddaljeni rojaki naj pišejo do pisnice.

Vse pritožbe glede uredništva in upravn- stva naj se pošiljajo direktno predsedniku "Jugoslov. del. tisk. družbe" Franku Podlipcu, 604 N. Curtis, Chica- go, Ill.

ROJAKI v Waukeganu! Če kočete piti dobre pijače in se zabaviti po domače pojdite k **B. Mahnich-u,** 714 Market Street, Waukegan.

Pri njemu je vse najbolje. Kdor ne vrjame, naj se prepriča.

POZOR! **POZOR!** JOHN HROVAT, Hrvatsko-slovenski brivec se pri- poroča jugoslovanom za mnogo- brojen obisk.

Brivnica prvega razreda. 1707 S. Center ave., CHICAGO.

POZOR! SLOVENC! POZOR! **SALOON** s modernim kerziščem Sveže pivo v sodčkih in butelj- kah in druge raznovrstne pijače ter najla- smodke. Potniki dobe čedno pre- mišče za nizko ceno. Postrežba točna in isbarna. Vsem Slovincem in drugim Slovan- cem se tople priporoča **MARTIN POTOKAR,** 1625 So. Centre Ave. Chicago

POZOR! Podpisani naznanjam ro- kom v Chicagi in okolici, da sem odprl novi saloon m 825 Blue Island Ave. Toči dobro pivo, vino in dobro vi- sko. Se priporoča **John Mladič** 2236 So. Wood St. Chicago

Leopold Saltiel ODVETNIK v kazenskih in civilnih zadevah Auto Phone 6065. Office Phone Main 3065 Residence Phone Irving 4111 URAD: 37 METROPOLITAN BLOC Severozap. ogol Randolph in La Salle ulice Stanovanje: 1217 Sheridan Road. Ako hočeš dobro naravno vino pi- oglasi se pri **JOS. BERNARD-** 1903 Blue Island Ave. Telefon Canal 842 CHICAGO Pri njemu dobiš najbolja kaliforn- ska in importirana vina. **Valentin Potisek** GOSTILNICAR 1237-1st St., La Salle, Ill. Toči vse, gostilni podrejene pi- lme priporoča rojakom za obilno ob-